

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра Інформаційних технологій електронних засобів
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи мехатронних та робототехнічних систем

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: Автоматизація, мехатроніка та робототехніка
(назва освітньої програми)

Спеціальність: 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»
(найменування спеціальності)

Галузь знань: 15 «Автоматизація та приладобудування»
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
Інформаційні технології електронних засобів
(найменування кафедри)

Протокол №1 від 31 серпня 2020 р.

м. Запоріжжя 2020

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Основи мехатронних та робототехнічних систем нормативна</i>
Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>
Викладач	<i>Шевченко Олексій Станіславович., старший викладач;</i>
Контактна інформація викладача	<i>7698-252 кафедра ІТЕЗ, 066-047-82-66 телефон викладача, E-mail: Shevchenko.itez@gmail.com</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>аудиторія 48, ІТЕЗ, III навчальний корпус</i>
Обсяг дисципліни	<i>105 - Кількість годин, 3,5 - кредитів, розподіл годин (14 - лекції, 30 - лабораторні, комплексні практичні, 61 - самостійна робота, індивідуальні заняття), вид контролю - залік</i>
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
Фізика, Інформаційні технології, Програмування	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>Вивчення дисципліни “Основи мехатронних та робототехнічних систем” формує знання щодо базових розумінь роботи мехатронних систем та їх складових, надає базові поняття з управління електромеханічними та пневматичними пристроями, принципи побудови робототехнічних систем, розглядаються принципи керування фізичними пристроями за даними, які надійшли з різного типу датчиків, формується розуміння використання різного типу контролерів для певних цілей та задач.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – K01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. – K05. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. – K08. Здатність працювати в команді. <p>Фахові компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – K12. Здатність застосовувати знання фізики, електротехніки, електроніки і мікропроцесорної техніки, в обсязі, необхідному для розуміння процесів в системах автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологіях. – K13. Здатність виконувати аналіз об'єктів автоматизації на основі знань про процеси, що в них відбуваються та застосовувати методи теорії автоматичного керування для дослідження, аналізу та синтезу систем автоматичного керування. – K15. Здатність обґрунтовувати вибір технічних засобів автоматизації на основі розуміння принципів їх роботи аналізу їх властивостей, призначення і технічних характеристик з урахуванням вимог до системи автоматизації і експлуатаційних умов; налагоджувати технічні засоби автоматизації та системи керування. – K16. Здатність використовувати для вирішення професійних завдань новітні технології у галузі автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій, зокрема, проектування багаторівневих систем керування, збору даних та їх архівування для формування бази даних параметрів процесу та їх візуалізації за допомогою засобів людино-машинного інтерфейсу. – K17. Здатність обґрунтовувати вибір технічної структури та вміти розробляти прикладне програмне забезпечення для мікропроцесорних систем керування на базі локальних засобів автоматизації, промислових логічних контролерів та програмованих логічних матриць і сигнальних процесорів. – K19. Здатність вільно користуватись сучасними комп'ютерними та інформаційними технологіями для вирішення професійних завдань, програмувати та використовувати прикладні та спеціалізовані комп'ютерно-інтегровані середовища для вирішення задач автоматизації. – K21. Врахування комерційного та економічного контексту при проектуванні систем автоматизації. <p>Результати навчання:</p>	

- вміння обирати датчики та механізми керування для робототехнічних та мехатронних систем;
- отримання практичних навичок з читання електричних схем, підключення різних датчиків, мехатронних систем та пневматичних засобів управління;
- вміння обирати контролери для певного переліку задач;
- вміння з'єднувати у єдину систему електромеханічні та пневматичні пристрої та навички керування ними за допомогою програмного забезпечення;
- базові вміння роботи з промисловими контролерами, навички їх конфігурування та обрання модулів вводу виводу сигналів;
- вміння налаштовувати програмні засоби для програмування керованих систем.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є отримання студентом системи професійних знань, умінь та навичок в галузі мехатроніки та робототехніки, здатності їх використовувати для створення нових та експлуатації існуючих робототехнічних систем і роботизованих технологічних комплексів.

5. Завдання вивчення дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- фізику, електротехніку, електроніку та схемотехніку і мікропроцесорну техніку на рівні, необхідному для розв'язання типових задач і проблем автоматизації;
- принципи побудови та роботи пневматичних систем;
- суть процесів, що відбуваються в об'єктах автоматизації (за галузями діяльності) та вміти проводити аналіз об'єктів автоматизації і обґрунтовувати вибір структури, алгоритмів та схем керування ними на основі результатів дослідження їх властивостей;
- структурно-функціональний аналіз систем управління засобами мехатроніки та робототехніки.

6. Зміст навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни складається з двох змістовних модулів у яких розглянуті базові принципи побудови мехатронних та робототехнічних систем на базі різних типів контролерів.

Для отримання теоретичних знань проводиться 7 лекцій:

1. Основні проблеми та подальший розвиток робототехніки.
2. Датчики та механізми керування у мехатронних системах та РТК.
3. Принципи проектування мехатронних та роботизованих систем.
4. Задачі кінематики маніпулятора. Пряма задача кінематики.
5. Управління в робототехнічних системах.
6. Промислові роботи.
7. Створення комерційних проектів та пошук проблематики.

Для отримання практичних навичок з відповідних тем виконують вісім лабораторних робіт:

1. Принципи керування сервоприводом та кроковим двигуном за допомогою контролерів AVR. (4 год.)
2. Робота з датчиками вводу-виводу інформації. (4 год.)
3. Налаштування програмного забезпечення 3D принтеру (4 год.)
4. Використання дротових та бездротових мереж в системах. (4 год.)
5. Робота в хмарних САД системах. (2 год.)
6. Конфігурування промислових контролерів в системі Control Expert. (4 год.)
7. Робота с пневматичними системами на базі контролеру Schneider Electric Modicom M340. (4 год.)
8. Налаштування сортувальної станції за ПО Control Expert. (4 год.)

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації	Кількість годин
---------	------------	-------------------	-----------------

		навчання	
1	Основні проблеми та подальший розвиток робототехніки.	лекція	2
2	Датчики та механізми керування у мехатронних системах та РТК.	лекція	2
3	Принципи проектування мехатронних та роботизованих систем.	Комп'ютерний клас	2
4-5	Принципи керування сервоприводом та кроковим двигуном за допомогою контролерів AVR.	лекція	0,5
7	Розробка алгоритму керування безколекторним двигуном.	Комп'ютерний клас	0,5
8-9	Структура, елементи та керування квадрокоптером	лекція	1
10	Використання даних GPS та програми Mission Planner	Комп'ютерний клас	1
11-12	Налаштування віддаленого доступу до ПК (putty, NoMachine). Налаштування WiFi, 3G або 4G.	Комп'ютерний клас	2
13 -14	Інтерфейс GPIO у одноплатних ПК. Керування датчиками та двигунами за допомогою GPIO.	Комп'ютерний клас	2
15 - 16	Налаштування передачі відео з безпілотників.	Комп'ютерний клас	2

8. Самостійна робота

Самостійна робота складається з трьох тем для дистанційного вивчення, а саме:

- Робота ультразвукових датчиків відстані як системи орієнтації робота на місцевості (20 год.).
- Налаштування передачі відео у ESP32 (16 год.).
- Керування безпілотниками віддалено з клавіатури (20 год.).

Кожна тема розрахована на вивчення впродовж чотирьох тижнів. Передбачено проведення 3 консультацій згідно графіку впродовж семестру. Перевірка вивчення тем самостійних робіт провадиться шляхом демонстрації програм керування робіт.

9. Система та критерії оцінювання курсу

Контроль передбачає проведення двох модульних контролів впродовж семестру, поточний контроль при виконанні лабораторних робіт та поточний контроль вивчення тем самостійної роботи шляхом проведення співбесіди або виконання практичних завдань. У підсумку проведення контрольних засобів виставляються бали попередньої успішності перед заліком.

10. Політика курсу

Розподіл балів:

- виконання однієї лабораторної роботи - 6 балів.
- максимальний бал при проведенні модульного контролю – 8 балів.
- зарахована тема самостійної роботи - 12 балів.